

ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ

УДК 376.3:371.3:004

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.15824801>

Педагогічна готовність до впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в інклюзивній освіті

Звєкова Вікторія Корніївна

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної педагогіки і спеціальної освіти, Ізмаїльський державний гуманітарний університет, м.Ізмаїл, Україна,
<https://orcid.org/0000-0002-6044-8814>

Прийнято: 19.06.2025 | Опубліковано: 29.06.2025

***Анотація.** У статті розкрито значення педагогічної готовності до використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в інклюзивній освіті. Наголошено, що ефективне впровадження ІКТ є важливою умовою забезпечення рівного доступу до якісної освіти для дітей з особливими освітніми потребами. Окреслено компоненти педагогічної готовності до роботи з ІКТ: мотиваційний, когнітивний, операційно-діяльнісний і рефлексивний. Акцентовано увагу на необхідності цілеспрямованого формування цифрової компетентності педагогів, здатності адаптувати цифрові ресурси відповідно до індивідуальних освітніх потреб учнів. Представлено чинники, які впливають на рівень готовності вчителів, та окреслено перспективні напрямки удосконалення їх професійної підготовки у сфері інклюзивної освіти з використанням ІКТ. **Мета** статті полягає в дослідженні компонентів педагогічної готовності до використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами та*

визначити основні трансформаційні заходи для підвищення ефективності інклюзивного навчання. **Методи** дослідження охоплюють аналіз наукової літератури, систематизацію теоретичних підходів, порівняльний аналіз сучасних освітніх технологій, опитування педагогів щодо рівня їхньої готовності та мотивації до використання ІКТ. **Результати.** Виявлено, що педагогічна готовність до використання ІКТ є багатокомпонентною і включає мотиваційний, когнітивний, операційно-діяльнісний та рефлексивний аспекти. Визначено, що впровадження змішаного навчання, адаптивних цифрових ресурсів та систематичне підвищення кваліфікації педагогів суттєво підвищує якість інклюзивного навчання.

Висновки. Формування комплексної педагогічної готовності до ІКТ-інтеграції в інклюзивній освіті є ключовим чинником ефективності навчального процесу. Рекомендовано впроваджувати цілісні трансформаційні заходи, що охоплюють освітні, психологічні, організаційні та технічні аспекти.

Ключові слова: цифрова компетентність, діти з особливими освітніми потребами, освітні компоненти, кваліфікація педагогів, інклюзивне навчання, трансформаційні заходи.

Pedagogical Readiness for the Implementation of Information and Communication Technologies in Inclusive Education

Viktoriia Korniiivna Zviekova

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Department of General Pedagogy and Special Education, Izmail State Humanities University, Izmail, Ukraine, <https://orcid.org/0000-0002-6044-8814>

Abstract. *The article reveals the significance of pedagogical readiness for the use of information and communication technologies (ICT) in inclusive education. It*

*emphasizes that the effective implementation of ICT is a crucial condition for ensuring equal access to quality education for children with special educational needs. The components of pedagogical readiness for working with ICT are outlined: motivational, cognitive, operational-activity, and reflective. Attention is drawn to the necessity of purposeful development of teachers' digital competence and their ability to adapt digital resources according to the individual educational needs of students. Factors influencing teachers' readiness levels are presented, and promising directions for improving their professional training in the field of inclusive education using ICT are outlined. **The article aims** to investigate the components of pedagogical readiness for the use of ICT in working with children with special educational needs and to identify key transformational measures to enhance the effectiveness of inclusive learning. **Research methods** include analysis of scientific literature, systematization of theoretical approaches, comparative analysis of modern educational technologies, and surveys of teachers regarding their readiness and motivation to use ICT. **Results.** It was found that pedagogical readiness for ICT use is multi-component and includes motivational, cognitive, operational-activity, and reflective aspects. The implementation of blended learning, adaptive digital resources, and systematic professional development of teachers significantly improves the quality of inclusive education. **Conclusions.** The formation of comprehensive pedagogical readiness for ICT integration in inclusive education is a key factor in the effectiveness of the educational process. It is recommended to implement holistic transformational measures encompassing educational, psychological, organizational, and technical aspects.*

Keywords: *digital competence, children with special educational needs, educational components, teacher qualification, inclusive learning, transformational measures.*

Постановка проблеми. Становлення інклюзивної освіти як пріоритетного напрямку сучасної освітньої політики зумовлює необхідність пошуку ефективних шляхів забезпечення якісного навчання для дітей з особливими освітніми потребами. Одним із ключових ресурсів, здатних оптимізувати освітній процес в умовах інклюзії, є інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ), які дозволяють адаптувати зміст навчання, забезпечити доступність матеріалів, створити сприятливе розвивальне середовище. Разом із тим, на практиці спостерігається недостатній рівень підготовки педагогів до цілеспрямованого і педагогічно доцільного використання ІКТ в інклюзивному навчанні. Це виявляється у фрагментарному використанні цифрових засобів, труднощах в адаптації навчального контенту до індивідуальних потреб учнів, а також у низькому рівні цифрової компетентності вчителів.

Отже, актуальною є проблема формування педагогічної готовності до ефективного використання ІКТ у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами, що потребує теоретичного осмислення, виявлення структурних компонентів цієї готовності та окреслення шляхів її розвитку в системі підготовки та підвищення кваліфікації педагогічних кадрів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в освітній процес є предметом пильної уваги вітчизняних і зарубіжних науковців. Зокрема, питання цифрової трансформації освіти та формування ІК-компетентності педагогів досліджувалися у працях В. Бикова [2], О. Головіна [3], С. Литвинової [7] тощо, які наголошують на важливості системної цифрової підготовки вчителів для ефективної реалізації сучасного освітнього процесу.

У контексті інклюзивної освіти значний внесок зроблено в дослідженнях О. Таранченко [16], І. Єрмакова [16], Л. Шипіцької [17], які розглядають умови створення інклюзивного середовища, зокрема індивідуалізацію навчання,

адаптацію змісту та застосування підтримувальних технологій у роботі з дітьми з ООП.

Окремі аспекти готовності педагогів до впровадження ІКТ у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами розкриваються в роботах Н. Морзе [9], Н. Бібік [1], О. Пометун [13]. Зазначені дослідники підкреслюють необхідність міждисциплінарного підходу до формування цифрової грамотності вчителів та її інтеграції в професійну діяльність, особливо в умовах інклюзивного навчання.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значний обсяг наукових досліджень, присвячених застосуванню інформаційно-комунікаційних технологій у педагогічній практиці, залишається низка невирішених питань, особливо в контексті інклюзивної освіти. Зокрема, недостатньо опрацьованими є такі аспекти:

1. Комплексна характеристика педагогічної готовності до використання ІКТ саме у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами, що передбачає інтеграцію мотиваційних, когнітивних, операційно-діяльнісних і рефлексивних компонентів.
2. Визначення специфічних факторів, які безпосередньо впливають на формування такої готовності в реальних умовах роботи інклюзивних закладів освіти.
3. Розробка практичних моделей і методичних рекомендацій, спрямованих на підвищення рівня педагогічної готовності до використання ІКТ, адаптованих до потреб вчителів, які працюють з дітьми з різними видами порушень.
4. Оцінка ефективності існуючих програм професійного розвитку в сфері ІКТ для педагогів інклюзивної освіти та визначення напрямів їх удосконалення.

Таким чином, існує потреба у подальших теоретичних і практичних дослідженнях, які б дали змогу системно розв'язати зазначені проблеми та

підвищити якість інклюзивного навчання через ефективне впровадження ІКТ у роботі в інклюзивному середовищі.

Формулювання цілей статті (визначення завдання). Метою дослідження є теоретичне обґрунтування значення педагогічної готовності до використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі інклюзивного навчання, а також визначення основних компонентів такої готовності та чинників, що впливають на її формування в умовах сучасного освітнього середовища. Сучасні трансформації в системі освіти, зокрема впровадження інклюзивного підходу, висувають нові вимоги до професійної підготовки педагогів. Одним із ключових чинників забезпечення ефективного навчального процесу в інклюзивному середовищі є впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ), які розширюють дидактичні можливості, сприяють індивідуалізації навчання та підвищують мотивацію учнів з особливими освітніми потребами.

Однак ефективне використання ІКТ в інклюзивній освіті неможливе без належного рівня педагогічної готовності. Йдеться не лише про технічне володіння засобами ІКТ, а й про здатність обирати доцільні цифрові інструменти, адаптувати навчальні матеріали, забезпечувати зворотний зв'язок та підтримку для кожного учня відповідно до його індивідуальних особливостей.

Недостатній рівень підготовки педагогів до роботи в цифровому освітньому середовищі, особливо в контексті інклюзії, може призвести до формалізованого підходу до використання ІКТ або навіть ігнорування їх потенціалу. В умовах стрімкого розвитку цифрових технологій та соціального запиту на доступну і якісну освіту для всіх дітей питання формування педагогічної готовності до використання ІКТ набуває особливої актуальності.

Таким чином, дослідження педагогічної готовності до використання ІКТ в інклюзивному навчанні є своєчасним, оскільки воно спрямоване на пошук ефективних шляхів реалізації принципів рівного доступу до освіти, розвитку

цифрової компетентності вчителів та покращення якості освітніх послуг для дітей з особливими освітніми потребами.

Мета дослідження реалізується шляхом розв'язання таких завдань:

- проаналізувати науково-методичну літературу щодо ролі ІКТ в інклюзивній освіті та поняття педагогічної готовності;
- визначити основні компоненти педагогічної готовності вчителів до використання ІКТ у роботі з дітьми з ООП;
- розглянути чинники, що впливають на формування педагогічної готовності до застосування ІКТ в інклюзивному середовищі;
- окреслити перспективні напрями вдосконалення професійної підготовки педагогів у сфері ІКТ для підвищення ефективності інклюзивного навчання.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) відіграють ключову роль у розвитку сучасної освіти, зокрема інклюзивної, забезпечуючи широкі можливості для адаптації навчального процесу до індивідуальних потреб дітей з особливими освітніми потребами (ООП). Завдяки ІКТ можна створити диференційовані освітні середовища, забезпечити доступ до навчальних ресурсів у зручній формі, активізувати пізнавальну діяльність та комунікативні навички учнів [7].

Національні стратегії розвитку інклюзивної освіти до 2029 року та створення безбар'єрного освітнього середовища до 2030 року визначають ключові пріоритети та заходи, спрямовані на забезпечення рівного доступу до освіти для дітей з особливими освітніми потребами. Вони також акцентують увагу на впровадженні інноваційних технологій, що враховують індивідуальні потреби учнів і сприяють їхній успішній інтеграції та соціалізації у шкільному середовищі [10, с. 24].

Однак, ефективність впровадження ІКТ у інклюзивній освіті значною мірою залежить від рівня педагогічної готовності вчителів — їхньої мотивації,

знань, умінь і рефлексії щодо застосування цифрових технологій у навчанні дітей з ООП.

Інформаційно-комунікаційні технології є одними з ключових засобів, що використовуються в інклюзивній освіті. Використання інтерактивних навчальних інструментів, адаптивних програмних рішень та мультимедійних ресурсів дозволяє формувати індивідуальні освітні траєкторії з урахуванням особливих потреб кожного учня. Такий підхід сприяє підвищенню мотивації до навчання та розвитку когнітивних і комунікативних навичок учнів з особливими освітніми потребами.

Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) відкривають нові можливості для організації інклюзивного навчання, зокрема: забезпечення візуалізації навчального матеріалу, створення адаптивних навчальних середовищ, реалізація індивідуального підходу до кожного здобувача освіти. Однак ефективне використання таких технологій безпосередньо залежить від рівня педагогічної готовності вчителів.

Педагогічна готовність до використання ІКТ у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами розглядається як багатокомпонентне утворення, яке включає чотири основні складові:

1. Мотиваційна – виявляється в усвідомленні значущості ІКТ у забезпеченні якісного інклюзивного навчання, у внутрішній зацікавленості педагога в застосуванні технологій для підтримки дітей з ООП. Мотиваційний компонент педагогічної готовності відіграє ключову роль у формуванні готовності вчителя до ефективного застосування інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в інклюзивному навчальному середовищі. Мотивація є внутрішнім рушієм, який визначає активність, стійкість і спрямованість педагога у впровадженні інноваційних педагогічних практик, особливо коли йдеться про роботу з дітьми з особливими освітніми потребами (ООП). Згідно з дослідженнями Н. Морзе, мотиваційний компонент відображає не лише бажання

вчителя опанувати нові технології, а й усвідомлення їх значущості для підвищення якості освіти та індивідуалізації навчального процесу. Вчитель, який розуміє позитивний вплив ІКТ на навчальні досягнення учнів з ООП, має вищий рівень мотивації до застосування цифрових засобів [9, с. 3].

Дослідники С. Таранченко та І. Єрмаков підкреслюють, що мотивація педагогів залежить також від їхніх ціннісних орієнтацій і ставлення до інклюзивної освіти. Вчителі, які визнають важливість інклюзії як соціальної справедливості, демонструють більшу готовність впроваджувати ІКТ як засіб підтримки учнів з різними порушеннями [16, с. 5].

Крім того, мотиваційний компонент тісно пов'язаний із психологічною готовністю до змін і адаптації. Дослідниця О. Пометун відзначає, що страх перед новими технологіями та невпевненість у власних цифрових навичках можуть значно знижувати мотивацію вчителів. Тому важливим є створення умов для підтримки, підвищення самооцінки і формування позитивного ставлення до ІКТ через тренінги, наставництво та колективну підтримку [13, с. 13]. Таким чином, мотиваційний компонент є фундаментальним для педагогічної готовності до використання ІКТ в інклюзивній освіті, оскільки саме внутрішня зацікавленість та усвідомлення значущості технологій спонукають педагогів до активного розвитку цифрової компетентності і застосування інновацій у роботі з дітьми з ООП.

2. Когнітивна – охоплює знання про специфіку інклюзивного навчання, цифрові інструменти, платформи та ресурси, які можуть бути використані для підтримки учнів з різними типами порушень (зору, слуху, мовлення, опорно-рухового апарату тощо). Цей компонент включає системні знання про специфіку інклюзивної освіти та можливості ІКТ. За словами С. Таранченко та І. Єрмакова, педагог повинен мати глибоке розуміння особливостей розвитку дітей з ООП, методів їх підтримки та способів адаптації навчальних матеріалів із використанням цифрових технологій. Без належних

знань застосування ІКТ буде неефективним і може призвести до формального використання технологій [16, с. 24].

Когнітивний компонент педагогічної готовності до використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами (ООП) включає системні знання педагога про особливості інклюзивного навчання, специфіку розвитку учнів з різними порушеннями та можливості ІКТ як засобу підтримки їхнього навчального процесу. Як зазначають С. Таранченко та І. Єрмакова, педагог повинен володіти теоретичними знаннями не лише про психолого-педагогічні особливості дітей з ООП, але й про методи адаптації навчального матеріалу за допомогою цифрових технологій, що сприяють індивідуалізації та диференціації навчання [16, с. 6].

Ці знання є базою для усвідомленого вибору та застосування ІКТ у конкретних педагогічних ситуаціях. Дослідниця Н. Морзе підкреслює, що когнітивний компонент також передбачає розуміння педагогом принципів роботи з різними видами цифрових ресурсів, особливостей їх інтеграції у навчальний процес, а також знання нормативно-правової бази використання ІКТ в освіті [9, с. 4]. Такий підхід дозволяє забезпечити не лише технічну, але й педагогічно обґрунтовану організацію цифрового навчального середовища.

О. Пометун додає, що рівень когнітивної готовності визначає здатність педагога аналізувати і критично оцінювати різні ІКТ-інструменти з точки зору їх відповідності потребам конкретних учнів з ООП, що є необхідним для побудови ефективної інклюзивної практики [13, с. 14].

Отже, когнітивний компонент педагогічної готовності є ключовою умовою для якісного впровадження ІКТ в інклюзивне навчання, оскільки він формує теоретичну основу для професійних дій педагога.

3. Операційно-діяльнісна – передбачає практичні навички володіння ІКТ, уміння адаптувати та інтегрувати цифрові ресурси в освітній процес, з урахуванням індивідуальних потреб дитини. Цей аспект передбачає практичні

навички використання ІКТ у навчальному процесі. О. Пометун наголошує, що педагог повинен володіти технічними навичками, умінням адаптувати електронні освітні ресурси до індивідуальних потреб учнів, створювати інтерактивні завдання та забезпечувати їх доступність для дітей з різними порушеннями. Відсутність цих навичок обмежує можливості цифрової педагогіки в інклюзивному середовищі [12, с. 24].

4. Рефлексивна – здатність критично оцінювати результати власної педагогічної діяльності із застосуванням ІКТ, визначати сильні та слабкі сторони, постійно вдосконалювати цифрову компетентність. Рефлексія є складовою постійного професійного зростання. Як підкреслює Н. Бібік [1], педагог повинен аналізувати власний досвід використання ІКТ, оцінювати ефективність застосованих методик і вносити корективи для оптимізації навчального процесу. Рефлексивний підхід сприяє формуванню високого рівня педагогічної майстерності та адаптивності до змін. Рефлексивний компонент педагогічної готовності визначає здатність вчителя аналізувати власну діяльність, оцінювати ефективність використання інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) та здійснювати необхідні корективи для покращення навчального процесу в інклюзивному середовищі. Цей компонент є важливим для постійного професійного розвитку та адаптації до змінних умов сучасної освіти.

За словами Н. Бібік, педагогічна рефлексія сприяє усвідомленню сильних і слабких сторін власної педагогічної діяльності, що є передумовою для вдосконалення компетентності та підвищення якості навчання. Особливо це важливо у контексті використання ІКТ, де постійно з'являються нові інструменти та методики, що вимагають гнучкості й творчого підходу [1, с. 24].

Н. Морзе зазначає, що рефлексивний компонент забезпечує здатність педагога не лише критично оцінювати результати застосування ІКТ, а й планувати подальше професійне зростання, опираючись на аналіз власного

досвіду та сучасних освітніх тенденцій [9, с. 12]. Це особливо актуально для інклюзивної освіти, де педагог повинен адаптувати цифрові технології під індивідуальні потреби учнів з ООП.

О. Пометун підкреслює роль рефлексії у формуванні відповідального ставлення до професійної діяльності та готовності до безперервного навчання, що є необхідним для успішного впровадження інноваційних технологій у педагогічну практику [13, с. 16].

Таким чином, рефлексивний компонент є невід'ємною складовою педагогічної готовності до використання ІКТ, що забезпечує гнучкість, адаптивність та системне удосконалення педагогічної майстерності в умовах інклюзивного навчання.

Висновки. Результати дослідження засвідчили, що педагогічна готовність до використання інформаційно-комунікаційних технологій є важливою умовою ефективного впровадження інклюзивного навчання. Педагогічна готовність до впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в інклюзивну освіту є ключовою умовою успішної реалізації принципів рівного доступу до якісного навчання для всіх учнів, зокрема тих, хто має особливі освітні потреби. Результати аналізу свідчать, що така готовність передбачає не лише володіння педагогами базовими цифровими компетентностями, але й наявність мотивації, усвідомлення значущості ІКТ для забезпечення індивідуального підходу, а також здатність адаптувати цифрові ресурси відповідно до потреб конкретних учнів.

Формування цієї готовності залежить від низки чинників: рівня професійної підготовки та підвищення кваліфікації, підтримки з боку адміністрації закладу освіти, наявності технічних ресурсів, а також досвіду співпраці з іншими фахівцями (психологами, дефектологами, ІРЦ). Важливим аспектом є також педагогічна гнучкість, відкрите ставлення до інновацій і готовність до безперервного навчання.

Педагогічна готовність до впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в інклюзивну освіту є однією з ключових умов ефективної реалізації принципів доступності та рівності в освіті для всіх здобувачів, зокрема дітей з особливими освітніми потребами. Така готовність включає не лише технічне володіння цифровими інструментами, а й сформовану ІКТ-компетентність педагога, що охоплює знання, вміння, ціннісні орієнтири та досвід практичного використання технологій в умовах різнорівневої та інклюзивної аудиторії.

ІКТ-компетентність у контексті інклюзивної освіти передбачає здатність педагога використовувати адаптивні цифрові засоби для створення індивідуалізованих освітніх траєкторій, організації підтримувального освітнього середовища, а також забезпечення активної участі кожного учня в навчальному процесі. Це вимагає високого рівня педагогічної рефлексії, креативності та постійної готовності до професійного зростання.

Формування педагогічної готовності значною мірою залежить від наявності сучасної цифрової інфраструктури, підтримки адміністрації, міждисциплінарної взаємодії фахівців, системи підвищення кваліфікації, а також мотиваційної складової. Організація такої готовності потребує системної роботи: упровадження цифрової компетентності в програми педагогічної освіти, підвищення кваліфікації вчителів, створення відповідної методичної бази та цифрової інфраструктури, а також міждисциплінарної підтримки з боку фахівців інклюзивної освіти.

Отже, педагог, готовий до впровадження ІКТ в інклюзивне середовище, - це фахівець, який не лише володіє сучасними цифровими інструментами, а й здатний адаптувати навчальний процес до потреб кожного учня, створюючи умови для рівного доступу до якісної освіти та розвитку потенціалу всіх дітей без винятку.

Таким чином, педагогічна готовність до впровадження ІКТ в інклюзивному освітньому середовищі є інтегральною характеристикою професіоналізму вчителя, яка базується на сформованій ІКТ-компетентності та спрямована на створення рівних освітніх можливостей для всіх учасників навчального процесу.

Відповідно, забезпечення високого рівня педагогічної готовності до використання ІКТ в інклюзивній освіті потребує системного підходу: впровадження відповідних освітніх програм у закладах вищої педагогічної освіти, проведення тренінгів і практикумів, створення методичних рекомендацій і мережових спільнот для обміну досвідом. Такий підхід сприятиме ефективній цифровій трансформації інклюзивного навчального середовища та підвищенню якості освіти для всіх здобувачів.

Однак на практиці виявляються труднощі, пов'язані з недостатньою методичною підготовкою вчителів, браком адаптованих цифрових ресурсів і технічного забезпечення, що гальмує повноцінне впровадження ІКТ в інклюзивну практику. У цьому контексті доцільним є: системне оновлення освітніх програм для педагогічних працівників з акцентом на інклюзивну та цифрову компетентності; розроблення методичних рекомендацій щодо ефективного використання ІКТ у роботі з дітьми з ООП; створення умов для міжпрофесійної співпраці та обміну досвідом серед освітян.

Отже, педагогічна готовність до використання ІКТ є не лише професійною потребою, а й необхідною складовою сучасної інклюзивної освіти, яка забезпечує її результативність, доступність і гуманістичну спрямованість.

Список використаних джерел

1. Бібік Н. М. Нова українська школа: цінності та компетентності // Педагогічна думка. 2019. № 4. С. 21–26. <https://www.e-catalog.mk.ua/irbis.php>

2. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти : монографія. К.: Атіка, 2008. 684 с.

https://visnyk.naps.gov.ua/index.php/journal/article/view/320?utm_source=chatgpt.com

3. Головіна О. Професійна підтримка вчителів в інклюзії: європейський досвід. URL: <https://nus.org.ua/articles/profesijna-pidtrymka-vchyteliv-v-inklyuziyi-yevropejskyj-dosvid/>

4. Єрмаков І. Г. Підготовка педагогів до інклюзивної освіти / Теорія і практика управління соціальними системами. 2020. № 2. С. 58–64. https://journalsofznu.zp.ua/index.php/pedagogics/article/view/1996?utm_source=chatgpt.com

5. Козіброда Л. В. Особливості підготовки вчителів до роботи в інклюзивному середовищі. Science and Education a New Dimension. Humanities and Social Sciences. 2020. VIII(38), I.: 230, June. P.55-58

6. Литвин І., Зорочкіна Т., Байдюк Н. Психолого-педагогічні технології інклюзивного навчання в початковій школі. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2024. № 1–2. С. 496–505. <https://eprints.cdu.edu.ua/6814/>

7. Литвинова С. Г. Цифрові технології в освіті: виклики та перспективи. Комп'ютер у школі та сім'ї. 2019. №5. С.3–9. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/717094/1/%D0%A2%D0%95%D0%97%D0%98-%D0%9D%D0%90%D0%9F%D0%9D-003.pdf>

8. Мартинчук О.В. Підготовка фахівців зі спеціальної освіти до професійної діяльності в інклюзивному освітньому середовищі. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 430 с.

https://www.researchgate.net/publication/319914156_MODEL_IKT_KOMPE_TENTNOSTI_VCITELIV

9. Морзе Н. В. Компетентнісний підхід до формування ІКТ-компетентності вчителя // Інформаційні технології і засоби навчання. 2018. № 6(68). С. 1–14.

<https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/1883>

10. Національна стратегія із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021#Text>

11. Ноздрова О.П. Підготовка майбутніх учителів до впровадження інклюзивної освіти в освітній простір Нової української школи. Інноваційна педагогіка. 2019. Випуск 19. Т.2. С. 48-52. <https://ipag.osvita.ua/>

12. Пометун О.І., Пироженко Л.В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. Київ: А.С.К., 2004. 192 с. <https://books.google.com>

13. Пометун О. І. Сучасний учитель і цифрова компетентність // Рідна школа. 2021. № 3. С. 12–17. <https://ridna-shkola.com.ua/>

14. Про методичні рекомендації «Безпечне освітнє середовище: Надання індивідуальної підтримки учням з особливими освітніми потребами під час підготовки до реагування на надзвичайні ситуації». Лист МОН № 1/1149-23 від 03.08.23 року. URL: <https://mon.gov.ua/osvita2/inklyuzivne-navchannya/dlya-fakhivtsiv/metodichni-rekomendatsii-2>

15. Синьов В.М., Шеремет М.К. Основи корекційної педагогіки. Київ: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2015. 424 с.

<https://enpuir.udu.edu.ua/communities/913ea5d0-e0cd-40f5-94ea-37f73d3f62e3>

16. Таранченко О. М., Єрмаков І. Г. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи // Спеціальна освіта. 2020. № 1. С. 4–9. <https://speced.kubg.edu.ua>

17. Шипіцька Л. В. Інформаційно-комунікаційні технології у навчанні дітей з особливими потребами / Л. В. Шипіцька // Актуальні проблеми корекційної освіти. 2022. Вип. 19. С. 141–149. <https://www.google.com/search>